

Naročnina za celo leto K 2.— Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserterate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptujju v gledališkem poslopiju. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 5.

V Ptujju v nedeljo dne 8. marca 1903.

IV. letnik.

Klerikalni boj zoper „Štajerca.“

(Konec.)

Razmotrivali smo že zadnjikrat na tem mestu, kako se poganja duhovščina proti našemu listu, ne vsa duhovščina, temveč samo tista, ka tera ima vzrok bati se naprednega časopisa, ker tako živi, da se je mora začeti kmet sam braniti, boječ se, za svojo družino, boječ se, da bi na njo uplivalo slabo življenje, katero vidi v tako v obče spoštovani hiši, namreč — v farovžu.

A ne le s prižnic (kancelnov) in iz spovednic delujejo klerikalci proti našemu listu ne, ustanovili so samo zaradi njega svoj list, odprli so lažnjive umazane predale „Našega Doma“, in sedaj kriče, nas je 15 tisoč, samih vrlih mladeničev, samih vrlih devic!

Dragi nam kmet! Sedaj si pa hočemo vendarle ogledati malo te mladeniče, hočemo si ogledati te device, sploh vse naročnike tega umazanega mariborskega glasila.

Kdo naročuje „Naš Dom“? Naroči ga navadno mlad neiskušen kaplanček, kateri je ravnokar zapustil šolske klopi, in kateri je prišel na faro, da bi prinesel v njo kot Kristusov naslednik — „ogenj ljubezni.“

Da, dragi kmet, ta ogenj začne kmalu plamteti, a ni pa ogenj ljubezni, temveč — sovraštva. Kaplan plača sam po deset do dvajset časopisov, znabiti mu župnik še pri tem pomaga, potem pa hajd od hiše do hiše, povsod se ponuja klerikalno glasilo, a kmet pa je mora sprejeti, ker se teh gospodov preveč boji. Saj vsaki ve, zakaj! Kmet ima nedorasle otroke, ti otroki obiščejo šolo in gotovo ni nobene-

mu očetu vse jedno ali se bode ž njegovim otrokom v šoli ljubeznjivo postopalo, ali pa bode za vsako malenkost od kaplana po redu natepen — seve, ker oče ni hotel trobiti v klerikalni rog.

Kdor časnik naroči, ga plača. Tako se tudi s farovža plačajo klerikalni listi, a denar pa kmet, s katerim se to plačuje, denar, dragi nam trpin, je — Tvoj! Kako pa vendar to? Prav lahko tak, saj se napravi to ali ono nedeljo, posebno o praznikih tako zvani — „ofer.“ Reče se, da je za uboge, tako, da dobi stvar lepše lice. Kmet je vsaki dobrosrčen, in posebno o praznikih, ko si pač vsaki privošči kaj boljšega, si misli, no, bodem tudi jaz dal nekaj, naj se tisti, kateri nimajo toliko kakor jaz, naj se tisti, kateri nimajo ničesar tudi v teh praznikih veselijo.

Da, figo — od teh vseh nabranih denarjev, katere je podarila milosrčna roka, od teh vseh kmečkih žuljev ne dobijo kmečki siromaki navadno ničesar, le tu in tam se jim da kaka malenkost, toda to samo na videz, tako, da golufija ni očitna.

Ti denarji pa romajo še topli v klerikalno tiskarno in tam se skovajo klerikalne misli na klerikalni podlagi, za kmečke žulje — kmetu v pogubo.

Toda, ne smete nas krivo razumeti, to sene godi povsod, ne hvala Bogu, dovolj še je takih častivrednih duhovnikov, katerim je ubogi, kmečki siromak mnogoljubši nego vsi klerikalni nazori.

In device?

Povdarjali smo že večkrat v našem listu, da kmečka hči, katera voha okoli farovža, navadno nič vredna ni! Kmetje, ali ni res? Toda teh devic danes nimamo v mislih. V mislih so nam tiste, katere pod-

pirajo gmotno klerikalno časopisje. To so tiste babe, tiste v obče znane tercijalke, katere bi vtople svojega bližnjega v žlici vode, ako bi bilo mogoče. Grehov imajo na cente in radi tega tičijo vedno v kaplaniji, da bi si uprale svojo umazano vest, radi tega znosijo marsikatero svitlo kronico, za katero so svojega bližnjega opetnajstile tje, češ, tukaj imate gospod plačilo, le molite za mojo — čisto de- viško dušo!

Ta denar mora zopet v klerikalno tiskarno, to je strupen denar, porabljen zopet za novi strup, pov- žiti pa bodeš moral ta strup ti kmet v večjih ali manjših porcijah.

In zakaj ravnaajo tako? Zakaj nas tako pre- ganjajo in sovražijo? Sovražijo nas, ker smo hoteli pomagati kmetu, sovražijo nas, ker smo hoteli spraviti v deželni in državni zbor kot zastopnike kmetov kmete, sovražijo nas, ker smo hoteli mi s tem doseči, da bi se kmetu bolje godilo, da bi se zastopal sam, ne pa da ga zastopajo — seveda nikdar ne v njegov, temveč v svoj korist — dohtarji in farji.

Sovražijo nas, ker smo kmete svarili pred po- pogubonosnimi podjetji, pred konzumi, katere so zopet vpeljali samo klerikalci, katere so ustanovili zopet navadno neiskušeni, mladi kaplani.

Sovražijo nas, ker smo mi hoteli mir med narodi, ker smo vedno in vedno povdarjali, kako neumno je, ako se preganjata dva človeka samo radi tega, ker je ta Slovenec drugi pa Nemec.

Sovražijo nas radi tega, ker smo vedno in vedno odločno zahtevali, naj se tudi kmetu dovoli in pri- pomaga, da se uči kot Slovenec tudi nemškega jezika, ker mu bode ta gotovo v življenju mnogo koristil.

Vsi ti gospodje so se prav dobro naučili nem- ščine, a tebi kmet pa jo branijo, ker hočejo, da bi ostal neveden, ker hočejo da bi se tebi slabše godilo,

Brat Veseljak.

(Konec.)

Pred vrati našel je Petra; ta mu reče: »Glej, kako si ti posten človek, obljubil si mi, da ne boš prijel nikakega pla- čila, a sedaj imaš vendar polno torbo zlata!«

»Kaj sem si hotel, ako so mi hoteli torbo siloma napol- niti! Jaz se nisem mogel zbog tega z ljudmi pripraviti.«

»Ali v bodoče ne smeš zopet začeti takim načinom ljudi oživljati, lahko bi se ti kaj nepovoljnega pripetilo.«

»No, brat prijatelj, tega se ne boj. Sedaj sem zopet bo- gat, zakaj bi pral kosti?«

»To bo dolgo trajalo,« odgovoril je Peter, »ti boš kmalo zopet prazen. Da ti pa ne bode treba posluževati se v bodoče tako nevarnega sredstva, dal bom tvoji torbi tako moč, da bo vse, česar boš želel, v njo prišlo. Potrebuj pametno ta dar, ker od sedaj me ne boš več videl.«

»Z Bogom,« rekel je vojak, a mislil si je: »Rad sem, da se znebim tvojih krepkostnih govorov in da mi nočeš priti več na pot.« V čudovitno moč svoje torbe ni verjel, kaj ga je tudi to brigalo, saj je imel dosti zlata, da se bo radoval in veselil svojega življenja. Tako je šel veselega srca po cesti naprej in zapravil brezskrbno svoje zlato, kakor prvokrat.

V kratkem času bilo je njegovo bogastvo končano in ko je imel še samo četiri groše in prišel do neke krčme, stopil je v njo ter si mislil: »Teh par grošev mora tudi po goltu!« Dal si je za nje prinesiti kruha in vina, kar mu je šlo posebno

kakor njim, ker se potem ni treba njim bati za svoj obstanek, za svoj tako lahko zasluženi kruh.

Mir med narodoma, katera sta odvisna eden od drugega je bilo in bode vedno naše geslo, a ti govali so spodje pa hočejo nemir!

Čegav namen je bolj čist, naš ali teh gospodov?

A vedite kmetje, da je ves ta boj proti našemu za listu od teh gospodov popolnoma zastoj. Vedite, da tak se vse te burje popolnoma nič ne bojimo!

Kmet je spoznal dober naš namen, kmet je sprevidel, da mu hočemo le dobro, on pa tudi hvalja Bogu vidi, da ni vse božja resnica, kar leti in dežuje iz prižnic, (kancelnov) in spovednic!

Dokler bode sijala napredna luč, katero je »Šta- jerc« kmetom prižgal, dokler bode pomislil kmet kdor mu hoče dobro ali kdor mu hoče slabo, bode stalo naše drevo v vseh teh viharjih neomajeno stalo pa bode tako dolgo, da bodejo žarki te luč prodrli tja notri v zadnjo gorsko kočjo!

Našim kmetom.

(Dalje.)

Mladost je norost, tako se sliši povsod in res je že a vendar jo tudi v tem oziru kak stari včasih prav kak pošteno pihne.

Tako sem videl nekoč nekega očeta, kateri ima več nedoraslih otrok, in kateri je moral ostati pri njih sam doma, da bi pazil na nje, ker je moral njegova žena in dekla iti po drugem poslu. Otroci so igrali in so bili pri tem seveda nemirni. Oče ni bil navajen na ta nemir, sploh pa mu ni kaj nič ugajalo to varstvo. Zato si nekaj zmisli. »Spat pojte!« — reče otrokom. Pa kako bodejo spali na silo? A vedel si je ta »oče« drugače pomagati. Šel je v klet, in prinesel vina, češ deca naj pije, potem pa bode zas-

v slast. Ko je tako sedel, jel in pil, udarila mu je vonjava pe- čenih gosek kaj zapeljivo v nos; šel je gledat in videl je, da ima krčmar v peči dve lepi tolsti pečeni goski.

Potem mu je prišla misel v glavo, ne bi li poskusil na ti lepi pečenki čudovite moči, katero ima njegova torba. Kakor je mislil, tako je storil!

Odpravil se je na pot in ko je že bil precej daleč od krčme rekel je željno pričakaje: »Jaz želim obe pečeni goski imeti v svoji torbi.« Sedaj je v torbo pogledal in videl, da se mu je na veliko veselje njegova želja izpolnila. »To se mi pa dopade,« je vskliknil: »Moj drug je imel prav, sedaj sem dobro oskrbljen.« Takoj se je vsel tik pota, vzel goski in se začel krepčati.

Ko mu je najbolj teknilo, prišla sta dva delavska po- močnika proti njemu, tudi ta dva sta občutila glad, ker sta tako željno gledala kako je oni jedel. Ker je bil dobrega srca, mislil si je, ti si lahko zadovoljen z eno gosko in z drugo lahko delavskima pomočnikoma narediš veselje.« Klical ju je in rekel: »Vzemita to gosko in naj vama dobro tekne.« Ta dva sta se zahvalila za bogati dar, shranila gosko in ko sta prišla do krčme, dala sta si prinesiti kruha in vina, vzela gosko in se začela ž njo mastiti. Ko je krčmarica to videla, rekla je svojemu možu: »Ta dva jesta gosko, poglej, ako ta goska ni iz naše peči.« Krčmar, kateremu se je to takoj zdelo sumljivo, po- gledal je v peč in videl, da v njej ni bilo nobene goske več.

Tedaj se je zdril nad gostoma, ju dolžil, da sta mu njegovi goski ukradla ter zahteval, da bi je naj plačala. Dalavska po- močnika skušala sta se opravičiti in sta rekla: »Kako bi midva gosko ukradla, ker sva jo seboj prinesla. Neki dosluženi vojak